

Станислав ПЕТКОВСКИ

ДАЛИ ЗБОРОТ "РАБОТНИК" Е ПОГРДЕН ЗБОР?

Во секој период на општествениот развој, одредена професија има свои светли и свои тешки моменти. Некои професии "одумираат", а некои нови се развиваат. Одредени групи луѓе имаат вредносен став кон одредена професија, поради личното искуство, медиумскиот притисок или, пак, исплатливоста во пари.

Случувањата и коментарите на луѓето по Нова година, ме поттикнаа повторно читателите и себе си да се потсетам на поимот ПОГРДЕН ЗБОР. Всушност, за тоа и напишав книга во 2000 година, која, за жал, веќе ја нема во продажба, потрошена е. Имено, природата на погрдниот збор ја илустрирав како КОНДЕНЗИРАНА МЕТАФОРА, со која ИЗГОВАРАЧОТ на соодветниот погрден збор има низа на претстави и ставови кон одредена појава и само "избира" соодветен збор со кој ќе ги именува појавите со соодветниот - погрден збор. Така, погрдниот збор има "намера" да ја илустрира намерата на изговарачот, а тој и да не е свесен дека тоа го прави. Причини за тоа има во искуството на "изговарачот", информациите кои ги поседува и намерата која ја има да ја постигне со тој погрден збор. Доколку некому му кажеме дека е ГЛУПАК, имаме намера да му укажеме дека неговата интелигенција не е доволна и дека ние сме поапетни и... помоќни од него. Од друга страна, оној кој ги "заслужува", или добива погрдните зборови, речиси секогаш добива ист сет на исти зборови во текот на поголем временски период (за времетраење на "модата" на соодветен погрден збор), тогаш повеќе од сигурно е

дека токму тој со своето однесување придонесува за тоа.

По Нова година, две професии имаа изгледи јавно да добиваат погрдни зборови на имплицитен начин (не јавен начин) и експлицитен начин (јавен начин), а тоа се професиите ЛЕКАР и РАБОТНИК.

Професијата РАБОТНИК е поуниверзална и добра е за анализа, на кој начин некој би ја користел како погрден збор. Порано, за време на СФРЈ имаше една поговорка која гласеше вака: "Кој рано рани, две среќи граби!" Незадоволниците, кои тогаш не можеа така слободно да го изразат своето негодување со нивната позиција, ја трансформираа поговорката во: "Кој рано рани...ФИЗИЧКИ РАБОТНИК Е!"

И ете сега, работниците од еден политичар (иако неправедно е обвинет дека е само од него, бидејќи само тој гласно го изговорил она што се пласира во тие средини), ги нарече работниците "МЕЧКИ ВО ПЛАНИНА" алудирајќи, пред сè, не на нивната јачина и моќ, која ја има мечката, туку на законот кој ги штити од ловокрадите и сите оние кои би сакале да ги убијат. Во мојата книга, која како коинциденција се вика "КОГА МЕЧАТА Е СВИЊА?", низ една анегдота, која е искористена како вовед, со анализа на ситуацијата, објаснувам како и кога една МЕЧКА може да дојде во позиција да ја наречеме СВИЊА. Потоа, што нè довело во ситуацијата една мечка да ја нарекуваме свиња и дали тоа е единственото нешто што му преостанува на еден ловец, доколку три пати не успее да ја улови, или да ја убие? Дали ловецот е ловец, доколку не успева со сите средства да ја убие мечката? И... дали е време на ловецот, ако не сака сите мечки да ги нарекува

свињи, да се откаже од ловот и да биде рибар, на пример?

Што го доведува работникот во нашава држава да го именуваат така како да навистина треба да се ЧУВСТВУВА и да се ОДНЕСУВА како заштитена реткост со закон?

Проблемот не е во тоа како го именуваат (тоа е само врвот на "сантата" од мраз), туку што го довело во ситуација да го именуваат работникот метафорично како заштитена мечка, а тој тогаш како да се буди и се навредува од таквото дрско именување.

Доколку работниците кои се организирани во синдикатите не ги користат само во парадни манифестации, во вршење притисок за краткорочни и за долгорочни политички поени и постои желба и гордост да членуваат во своите синдикати, најверојатно нема да ги третираат како ЗАШТИТЕНА КАТЕГОРИЈА.

Колапсот на државната економија, сиромаштијата и недостатокот на средства и инвестиции, не е доволен повод за настап на работникот. Тој не манифестира МОК, не манифестира ЕДИНСТВО. Попрво ќе има собир на луѓе (во кои има многу работници) од политички причини и прослави, отколку собир за изразување РЕВОЛТ, НЕПРАВДА и ПЛАН и ПРОГРАМА за развој. Така, доколку синдикатите подолго се премислуваат и планираат штрајк, отколку што спроведуваат штрајк, доколку работниците по прво ќе се задоволуваат со сè помалите права и плати, без видлив ангажман во општеството - најверојатно почесто ќе бидат средство, отколку цел, а местото на настанот ќе се сели метафорично во "ПЛАНИНА" кај метафоричните заштитени категории. ●